

Journal of Analytic Divinity
International Refereed Journal
Cilt/Vol: 3, Sayı/Issue: 2, 2019, ss/pp.177-195.
Geliş tarihi: Ekim 2019
Kabul tarihi: Kasım 2019

ISSN:2602-3792

ANKARA-TURKEY.
This article was checked by iThenticate.

Analytic Divinity Center
www.andcenter.org

TEKNİSYENLER, DANIŞMANLAR VE ANLAM ÜRETEENLER OLARAK SOSYAL BİLİMCİLER*

Nico STEHR& Alexander RUSER**

Çeviren: Mehmet Emin SARIKAYA***

ÖZET

Bu çalışmada, sosyal bilim bilgisinin toplumun yapısındaki rolü hakkında, temel bilimsel yaklaşımlardan üç başlık halinde bahsedeceğiz.(1) Sosyal bilimciler – bu her zaman kasıtlı bir seçim olmamasına rağmen- onların rolünü pratik bilginin üreticisi olarak tanımlayan üç modelden birini takip etme eğilimindedir. Basit olması adına biz bu üç modeli “Teknisyen Modeli”, “Danışman Modeli” ve “Anlam Üretenler Modeli” olarak adlandıracacağız. (2) Sosyal bilimcinin çalışma alanının özel ve sınırlı bir bakış açısı benimsemesi, sosyal araştırmanın gereğindedir; (zira) kullanışlı bilgi karmaşık bir konudur. Böylece bu gereklilik bir soruyu, en azından sosyal bilimciler arasında geniş bir şekilde desteklenen bir görüşü ortaya koyar. Sosyal bilim bilgisinin sınırlı ‘gücü’ hakkında sorulduğunda cevap sıklıkla sosyal bilim bilgisinin pratik kullanışlılığının ve yeterliliğinin, sosyal fenomenin gerçekte ne kadar karmaşık olduğunu, tüm bu karmaşıklığı kavrama işlevi olduğudur.(3) Sosyal bilimciler genelde toplum üzerinde sahip oldukları marjinal entelektüel etkiden yakınma eğilimindedirler ve onlar sözde iki kültür sınıflandırmasına, birçok topluma girdiği görülen doğa

* Nico Stehr & Alexander Ruser (2017) Social scientists as technicians, advisors and meaning producers, Innovation: The European Journal of Social Science Research, 30:1, 24-35, DOI: 10.1080/13511610.2016.1207505

To link to this article: <http://dx.doi.org/10.1080/13511610.2016.1207505>

** *Karl Manheim Kültür Araştırmaları Kürsüsü, Zeppelin Üniversitesi, Am Seemooser Horn 20, Lake Constance, D-88045 Freidrichshafen, Germany.

** Kültürel Teori ve Analizler Kürsüsü, Zeppelin Üniversitesi, Am Seemooser Horn 20, Lake Constance, D-88045 Freidrichshafen, Germany.

*** Arş. Gör., Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi, e-posta: eminsarikaya.93@gmail.com,

Orcid: 0000-0002-7550-4727

bilimleri ve teknolojide olduğu şekliyle nasıl ve ne zaman başarı ve ün kazanabilecekleri endişesiyle, büyük bir düşmanlıkla bakarlar. Fakat bu endişe, sosyal bilimlerin aktüel gücünü özellikle zihniyet oluşturuvcu veya anlam üretici gücünü hafife alır görünmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bilgi Sosyolojisi, Uzmanlık; Girişim Kapasitesi.

SOCİAL SCIENTISTS AS TECHNICIANS, ADVISORS AND MEANING PRODUCERS

ABSTRACT

In this paper, we are addressing three issues that are at the core of scholarly reflections about the societal role of social science knowledge: (1) Social scientists tend to follow – although this is not always a deliberate choice – one of three models that describe their role as the producers of practical knowledge. For the sake of simplicity we have called the three models the “model of the technician”, the “model of the advisor” and the “model of the meaning producer”. (2) Due to the need for social inquiry to adopt a particular, restrictive perspective of its domain, useful knowledge is a complicated matter. Hence the need to put into question a widely supported notion at least among social scientists: When asked about the reasons for the limited “power” of social science knowledge the response frequently is that the adequacy and practical usefulness of social science knowledge is a function of its capturing the full complexity of what indeed are complex social phenomena. (3) Social scientists often tend to lament the marginal impact their intellectual efforts have on society, and they look with great envy across the divide of the so-called two cultures, wondering how and when they will be able to achieve the same kind of success and prestige the natural sciences and technology appear to enjoy in most societies. However, this unhappy view systematically understates the actual power of social science knowledge, in particular its role as a mind maker or meaning producer.

Keywords: Sociology Of Knowledge, Capability Approach, Expertise

GİRİŞ

Şu bir gerçek ki, özelde sosyal bilim bilgisi ve genelde bilimsel bilgi belli sosyo-tarihsel bağlamlar içinde genellenmiş, yaygınlaştırılmış ve “işlenmiş”tir. Aynı şekilde, “sadece bilim adamı” nosyonu, ya idealize edilmiş olup ya da düpedüz sahtekârlıktır. Sosyal bilimsel bilginin, sosyal bağlamlardan –hem üretimi hem de kullanımını itibariyle- ayrılması imkânsızdır.

Sosyal bilimsel bilginin toplumsal rolü hakkındaki düşünceler, bilim insanlarının ne yaptıklarını tanımlama ile sosyal bilim uzmanlarının ne yapmaları gerektiğinin normatif biçimde belirleme arasındaki sınırların bulanıklığı nedeniyle özel bir ihtimam ve sağduyu gerektirir.

Bilimsel otoriteye sıklıkla ve bazen katı bir biçimde itiraz edilmesine rağmen (iklim değişikliği vakası önemli bir örnek sağlar) bilimsel bilgi, bilgi toplumunda şüphe edilmeyen bir güce sahiptir. Bizim iddiamız, sosyal bilim bilgisinin sosyal hareketi zorlayan veya durduran Dünya gezegeninde olduğu gibi imgeler ve psikolojik baskı da olduğu gibi sözcükler formunda güce sahip olabileceğidir. Bu tür bir bakış açısı kesinlikle yeni değildir, o felsefeden, politik bilimlere ve sosyolojiye kadar (örneğin; Jasanoff 2012, 78-102) birçok araştırmacının ilgi alanına girmiştir. Sosyal bilimler ve beşeri bilimler tarafından toplumsal etkiyi kullanmak olarak üretilen dünya imgeleri, düşünceler ve basitçe ‘anlam’ ; örneğin, düşünceleri, Tarihin izinde “makasçı”(switchmen) olarak isimlendiren Max Weber’de (1946a, 64), veya ‘ölü ekonomistler’ etkisi olarak kaydeden John Mayard Keynes’te (1936, 383) belirtilmiştir.

Diğer taraftan, H. M. Collins, bilimin algoritmik modelinin baskınlığı için bu gerçeği “ bilim ‘kesinlik’le eş anlamlı olmuştur; bilim adamının görüşü otoritedir”(Collins 1992, 160) şeklinde tanımlar. Algoritmik model, bilimsel makale okuyucularını “ bulguların ve usullerin geçerliliğini araştıran” ‘gerçek şahitlerin’ kapasitesine sahip (okuyuculara) dönüştüren oldukça biçimlendirilmiş ve şeffaf araştırma sürecini ifade eder (Collins, 1992, 160).

Algoritmik model, doğa bilimleri içindeki kesin alanlara çok rahat uygulanır. Biçimlendirilmiş sosyal bilimler araştırması, çok daha zor bir uğraştır ve kesin sonuçlara ulaşması gerekmez.¹ Sosyal bilim metinleri okuyucuları, araştırma sürecinin “ gerçek şahitleri” olmaları için onu bulmakta zorlanacaklardır. Sosyal bilim bilgisinin potansiyel kullanıcıları, sosyal bilimler tarafından genellenen bulgularda olduğu gibi usullerin onaylanmasında da büyük problemlerle karşılaşacaklardır.

¹ Klasik fizikten ana fikirlerini alan ekonomik düşüncenin matematiksel dalı olarak neo- klasik ekonomilerin muhteşem pratik hatası (bkz. Mirowski 2001; Galbraith 2014) bu tür bilginin kullanımına yönelik kesin bir yol ister istemez olmayan sosyal bilim söyleminin biçimlendirilmesi işaret eder.

Fakat bu zorluklar, ne sosyal bilimcilerin sosyal rollerinden ortaya çıkar; ne de bir sosyolojik bakış açısından kaynaklanan kullanışlı sosyal bilim bilgisinin şekli ve üretiminin karmaşık konusunun belirtilmesi gerekliliğinden doğan herhangi bir önüne geçilemeyecek durumu ima edebilirler.

Bu yazı da biz, sosyal bilim bilgisinin ilgili formları ve toplumsal rol hakkındaki temel yaklaşımlardan 3 başlığı konu edeceğiz. Marx Weber'in yeni ufuklar açan perspektifinden, bilginin kişisel rolleri ve formları, 'ideal tipler' temsiliyle anlaşılmalıdır. Bu ideal tip yapılarına başvuru, iki devasa anlama sahiptir: İlki, Weber bize "soyut ideal tiplerin yapısı, bir sonuç gibi olmayı değil bilakis, vasıtalar gibi olmayı kendisine tavsiye eder"(Weber 1949, 92) hatırlatmasını yapar. Bu manada, bizim yazımız özel roller için bireysel bilim adamları tayin etmek adına bir sistem sağlamayacaktır. Takipçi olmayı arzulamanın veya söylenmiş tekrarlanmanın aksine, sosyal bilimcilerin oynayabileceği çeşitli rolleri anlamak için analitik bir çerçeve geliştirmeyi deneyeceğiz. İkincisi, ideal tipler deneysel gerçekliğin temsillerinden ziyade sezgisel araçlar olduğu için "ideal düşünce yapısının karakteri, dikkatlice akılda tutulmalıdır. İdeal tip ve tarihsel gerçeklik birbiri ile karıştırılmamalıdır." (Weber 1949, 107). Bu açıklamalar, bu rol kalıplarının korunması altında genellenen 3 rol ve bilginin kişisel formlarını, onların 'saf' halleri ile karşılaştırmaz. Bir deneysel ortamda, bu modellerin iki veya hatta üçü arasında bir çakışma olasılığı ne kadar yüksektir?

(1) Sosyal bilimciler, onların rollerini (pratik) bilgi üreticileri olarak tanımlayan üç modelden birisini takip etmek için – bu her zaman kasıtlı bir tercih olmamasına rağmen- isteklidirler. Basit olması için biz bu üç modeli teknisyen modeli (araçsal model), danışman modeli (kapasite modeli) ve anlam üretme modeli olarak adlandırdık.

(2) Alan araştırmasına göre, Max Weber tarafından da en iyi şekilde tanımlandığı gibi, sosyal bilimciler buldukları durumları hem takip etme hem de reddetme eğilimindedir. Tendbruck (1984) Max Weber'in (1949, 72) sosyal bilimcilerin, sosyal eylem hakkında onların merakına kılavuzluk eden özel bir bakış açısına uyma noktasında devamlı zorlandığı düşüncesini genişletir ve takip eder. Böylece, Weber ve Tendbruck karmaşık sosyal fenomenin gerçekte ne olduğu karmaşasını kavramanın bir fonksiyonu olan sosyal bilim bilgisinin pratik kullanışlılığını ve genişçe destek gören görüşün aksini reddetmişlerdir (bkz. Stehr 1992; Grundman and Stehr 2012). Böylece Weber ve Tendbruck sadece bizim sosyal bilim bilgisinin Kapasite (Danışmanlık) veya Anlam Üretim modeli olarak adlandırdığımız modeline bağlı kalabilirler.

(3) Sosyal bilimciler genelde toplum üzerinde sahip oldukları marjinal entelektüel etkiden yakınma eğilimindedirler ve onlar sözde iki kültür sınıflandırmasına, birçok topluma girdiği görülen doğa bilimleri ve teknolojiye olduğu şekliyle nasıl ve ne zaman başarı ve ün kazanabilecekleri endişesiyle, büyük bir düşmanlıkla bakarlar.

Tüm bu düşüncelerin temel dayanağı, kesinlikle, bilgidir. Böylece bilginin eylem kapasitesi olduğu (şeklindeki tanım), 3 model tarafından da paylaşılan en kullanışlı tanım olduğu görülür. Bilgi, sadece araba kullanmak gibi pratik görevlerin başarılması olarak sınırlandırılmaz aynı zamanda toplum üyelerinin “onların kendilerini ve -onunla-kendiliklerini içinde bulduğu” uyum anlamını verir (Elias 1973; 383). Böylece, sosyal bilim modeli, her zaman olmasa da zaman zaman (bkz. Adolf and Stehr 2014) aslında sosyal bilim araştırması işlevi olarak sembolik “anlam’ı genelleme arzusundadır.

Yüzyıl önce yazılan bir makalede, Veblen (1919, 4) “ modern toplumda bilimin yeri” sorusunu, “ Önceki nesillerin sağduyusu her ne (cevap) olursa olsun bir bakımdan itibar edebilir, modern sağduyu bilim adamlarının sadece tamamen doğru olan cevaplarına itibar eder” şeklinde açıklar. ² Veblen’in bilimin sosyal rolü ile ilgili iddiası, siyasetçiler ve toplumun belirli kısımları arasında etkisini hala sürdürür, sosyal bilimlerin olağandışı sosyal rolü birçok siyasetçide olduğu gibi toplumun diğer kısımlarını ve sosyal bilimcilerin kafasını karıştırmaya devam eder.³ Biz bu kafa karışıklığına bir çözüm bulma girişiminde bulunacağız.

2. Teknisyenler Olarak Sosyal Bilimciler

Çağdaş sosyolojinin geç dönemlerinde manevi olarak isimlendirilen bilimler (Geisteswissenschaft-en) dalgalı piyasa değerine sahipken, yapabilecekleri en iyisini yaparak, şüphe götürmeyen pratik bir anlam

² Toplumda sosyal bilimi bilgisinin yaygınlığı ve bilginin diğer biçimlerini dışarıda tutmak için bilimsel bilgiye yoğun bir saygı sunma; toplum bilime karşı nasıl korunabilir şeklinde soran 70’li yaşlarda Feyerabend’i ([1975] 2016, 360) kışkırttı. Onun cevabı, entelektüel olarak daha kapsayıcı olan eğitim sisteminin yardımıyla. Feyerabend ([1975] 2016, 360) çağdaş bilimin eleştiriye karşı bağımsızlık kazandıran ve kutsallaştırılmış, baskıcı gerçekleri olan bir ideolojiye dönüştüğünü öne sürüyor: "Bilim şimdi bir zamanlar savaştığı ideolojiler kadar baskıcı hale geldi." Modern bilimin pratiği düşünce özgürlüğünü engeller ve bu nedenle demokrasinin vazgeçilmez bir özneliği, yani fikir setlerinin barış içerisinde bir arada varoluşu ile çatışmaya girer. Toplumda, bilimden kaynaklananlar dışında, diğer bilgi biçimlerinin yerini alan ideolojik baskılar vardır. Feyerabend, bilimin toplumda sahip olduğu belli otoriteden öğrenilecek ders, bilimin ve devletin demokrasinin ve özgürlüğün savunması için, özellikle de halk eğitiminden ayrılmasıdır.

³ C. Wright Mills için bu problemler sosyal bilimlerin kendine has algısına zıt olduğu için geniş ölçekte: “ Sosyal bilimlerde karışıklık ‘bilimsel’ olduğu kadar ahlakidir; entelektüel olduğu kadar politiktir”(Mills [1959] 1970, 76). Daha sonra o bu okulların yansıtıcı karakteristiklerinin özel sosyal rollerini ve sosyal bilimlerde özel okullar arasındaki benzerliği tanımlamak için “ kullanışlı tipleri” ayırmaya devam eder (örneğin; işe almak için “ araştırma teknisyenleri”nin kullanışlılığında, hizmet etmesi adına “ uygulamalı sosyoloji” alanında çalışan gönüllü araştırmacılar (Mills [1959] 1970, 769; aynı zamanda Horowitz 1971).

olan çok daha şanslı doğa bilimlerini takip etmeyi deniyorlardı (Max Horheimer).⁴

Birinci modelde biz, sosyal bilimlerin model atıflarıyla vurgulanmış ciddi bir iş, fakat yalnızca sosyal bilimciler tarafından çalışılmak için önemsiz görülen araçsal bilginin oluşması veya oluşturulması gerektiği iddialarını tartışmak istiyoruz. Sonunda, bilim toplum için konuşur ve dahası (bunu) sadece oldukça çok otoriteyle değil aynı zamanda büyük bir başarıyla yapar – bu tür bir bilgi bu modelin öz prensiplerinde yaşadığı müddetçe; sonuç olarak, toplum karşılık vermek için, varsa, küçük bir şansa sahiptir.

Bu araçsal modelin destekçileri sosyal bilimsel bilginin “bilimselliğini” en uygun hale getirmeye uğraşır. Sosyal bilimsel bilginin bilimselliğinin ciddi veya öz göstergesi, deneysel gerçekliğin tüm karmaşasını kavramak için bu tür bir bilgi kabiliyeti olmasıdır.

Haydi! biz bu modeli sadece araçsal model değil aynı zamanda bilimsel- ve yalnızca sosyal bilimsel- bilginin kabul edilmiş (orthodox) kullanım biçimi olarak adlandıralım. Gerçekte üstün pratik bilgi olan yeterli bilimsel bilgi, güçlü bir iddiayı beraberinde getirir. Dahası bu model, bilginin eyleme dönüşümü veya en basit bir şekilde, bizim başka bir yerde eylem içinde eylem (Stehr 1992) için verimlilik dönüşümü olarak adlandırdığımız düşünceyle ifade edilir.⁵

Araçsal veya bilimsel model Auguste Comte’un pozitif felsefesinin bir parçasıdır. Comte’un bakış açısından sosyal bilimler, herhangi diğer bir bilim gibi, 3 farklı bilimsel gelişim aşamasına doğru ilerlemelidir. Sonunda, yani, pozitif aşamada, sosyal bilimler ‘sosyal fizik’e benzeyerek gelişecek ve

biz uyum ve düzenden başka bir şans olmadığını keşfedeceğiz fakat tıpkı tüm diğerleri gibi değişmeyen doğa kanunlara tâbi sosyal fenomen (...) diğer bir deyişle, insanlık teorisinin diğer dallarının her birinin yeniden üretildiği pozitif ruhla aynı şey olan sosyal fenomene dair bir çalışma içine girmek (Comte 1855, 455).

Çok daha önemli olarak Comte, toplum tarafından dikkate değer bulunan sosyal bilimciler tarafından üretilen bilgi olan bu kazanılmış

⁴ Marx Horkheimer’dan çevirimiz, “ Traditionelle und kritische Theorie”, Zeitschrift für sozialforschung 6 (1937, 247-248). Marx Horkheimer’de bulunan tercüme, Kritik Teori (New York: Seabury Press, 1972, 191) yanlıştır.

⁵ Sosyal bilim bilgisinin araçsal işlevi olarak vurgulanan modelin yakın göreceliği verili sınırlar içindeki durumlarını en uygun şekle getirmeyi deneyen kurnaz failer olan kişilerdir şeklindeki temel tahminleriyle birlikte rasyonel seçim teorisidir(Elster 1986) Bu tür bir sosyal bağlamda, araçsal bilgi hatırı sayılır faydanın apaçıklığıdır (bkz. Goldstein ve Kephane 1993).

niteliklere sahip sosyal bilim bilgisini de hemen sonrasında sayar. Yalnızca sosyal fiziğin ilerlemesi ile şundan emin olunabilir:

bu tür bir temsil ile, Modern toplumların endişe verici devrimci anayasasını çözme görevine kendilerini adamakla görevli insan (ve) bu tür işlerde gerçek ve üstün yararlılığı olan devlet adamı isminin değeri, insanlığı belki ikna edebilir. (Comte m1855, 400)⁶

Ek olarak, sosyal bilimsel bilginin gücünün geleneksel algılanışı sonunda fakat kısmen bu gibi bilgi iddiaları üzerinde çok az ilgili etkisi olan bilgi üreticileri olarak insan gruplarının yapısı ve kültürü kanısından kaynaklanır. Aksine, bilginin gelişimi, nesnelere dünyasının doğası ile birlikte bilimin ‘mantığı’yla belirlenir ve işler.⁷ Luhmann (1977, 16) bu öncüllerin toplamının *araçsal model* olarak isimlendirilmesini önerir.

Bilim adamları ve onların gücü arasında geniş bir (ideolojik) komplo olan onların güçlü şüphesini seslendiren gözlemciler, aynı zamanda, sadece örtülü olduğunda, araçsal modele güvenme eğilimindedir. Sosyal bilimlerin bürokratik “kullanımı”ndan ziyade tarihsel olarak daha çok ideolojik olduğunu vurgulayan ‘Mills’i [1959] 1970, 91-96) takiben, Horowitz (1970, 340), örneğin, ‘ideolojinin sonu’ olarak ilan edilen bir çağda ‘Büyük Kanun-koyucu’ olarak sosyal bilimciler tarafından mümkün kılınan ideolojik hizmetlerin altını vurgulayarak çizer:

Sosyal bilimciler, politikacılar tarafından tanımlanan, bir avukatlık modeli olarak işlenen yönetim işi ile ilgilenirler. Çoğu için, onlar *yasa koyamaz* ve hatta politika yapamaz – sadece politikayı *meşrulaştırırlar*. Onlar, yürürlükte, çağımızın yüksek devlet görevlisidir.

Böylece, 1970’lerden beri Horowitz’in teşhisi takip edilen bir teşhis olsa da, sosyal bilimciler yalnızca, gerçi ideolojik seviyede olan, *araçsal* hizmetler verir. Fakat John Maynard Keynes çok daha şüpheli bir tarzda gözlemlerini sunar: ‘eğer onlar komplo kurucu olsalardı’ (bkz. Luhmann 1977, 17).

Öyle diyelim ki, araçsal model, bilimsel teori tasarısı ve pratik durumlarda kullanılabilen entelektüel bir tür *araç* olarak anlaşılır. Teori ‘nesnel’, ‘doğru’ veya ‘yeterli’ olduğu gibi aynı zamanda güvenilir ve kullanışlıdır. Tabi ki, teorik bilgi spesifik sonuca ulaşmak için seçilen anlamların değerinden emin olamadığı gibi arzulanan sosyal eylemin başarılı uygulamasını da garanti etmez. Fakat teorik bilgi, araçsal imalar

⁶ Adolf ve Stehr (2014). Aynı zamanda Kenneth Burke’un (1945) eylem ve fail ikililiğini takip eden Joseph Gusfield (1975) de politikanın iki farklı unsuru olarak eylem ve fail arasındaki farkı karşılaştırır. Eylemler örneğinde, politika eylemin modelleri veya yönünden çıkarılır; eylem, eylemlerin çokluğunun sıklıkla daha fazla çıktılarını kapsarken fail, daha genel ve kasıtlı yönün genişçe görülebilir politik anlatımlarını kapsar (bkz. Gusfield 1975, 3).

⁷ Bu bakımdan, Nöbert Elias (1971) veya Popper (1972) bakış açılarını karşılaştırır.

modeli, failer için bir çeşit teknik rahatlama (yükünü hafifletme) sağlar. Dahası, failer yararlanan bilgiyi kendi kendilerine üretmeleri gerekmediği gibi ilk yerde oluşturulan teorik bilgi olan bilimsel bağlamları kavramaları gerekmez. (aynı zamanda Giddens 1987, 45-46).

Luhmann'ın (1977, 16) da eklediği gibi, basit dönüşümler için politik umut teorik bir bağlamdan, yanlış teklifler ve doğrunun ikili mantığından kaynaklanan pratik bir bağlama, araçsal model tarafından üretilir. Gelecek basitçe geçmiş veya bugünün ilavesi olur. Fakat biz, gelecekteki işler hakkında iddiaları kesinlikle biliriz. Ancak araçsal model kendi başına yansıtıcı değildir, bilimsel bilginin işe yararlığının altyapıları hakkında bu sıkıntılı konuyu çözme kabiliyeti yoktur.

Bilgi üreten – veya yeterli bilgiyi oluşturan şey- bilhassa modelin asıl hipotezi sayılan şey olduğu için daha az ilgili olan uzak hipotezlerin çeşitliliğini içeren sosyal bilimlerden tarafından gerçekleştirilen araçsal model veya araçsal işlevler *sosyal realitenin tüm karmaşasını* kavrayan işlevlerdir. Ekonomik, sosyal veya politik ilişkilerin karmaşasının organizeliği, 'bir organizmanın tümü ile ilişkiye giren faktörlerin geniş oranıyla 'karşılıklı' anlaşmayı amaçlayan bir şey ise' ancak yeterince kavranabilir (Weaver 1948, 539). Sosyal bilimlerde, her ne sebeple olursa olsun, tamamen kapsamayı başaramadığı sürece doğru, güçlü denemiş bilgi olarak sayılabilen şeyin, onları üretmek için iddialı hedeflerinin gerisinde kalır. Kısaca bir ölçü olarak araçsal bilginin kullanımı, sosyal bilim ve beşeri bilimlerden kaynaklı bilgi kendi kendine sosyal başarının (veya başarısızlığın) yazarıdır.

3. Danışman Olarak Sosyal Bilimciler

Sosyal bilimlerde... Toplumun modern görünüşünün başlıca yapıtaşının sosyal bilimlerden tarafından oluşturulmasıdır ve şüphesiz dünya insanlığının pratik imgesinin artan büyük bir bileşenini oluşturur (Shils 1977, 282)

Örneğin, araçsal bilginin kaynağı olmasına ek olarak, sosyal bilimlerde ve beşeri bilimlerde - çok daha biçimsel olmayan epistemik ve tündengelimli bilgi aksine- bu bilimlerin bilgi üretme sürecinde, doğal çevrelerin çeşitliliği ve yerel bilginin rolü olması gibi mevcut sosyal durumların temel türlerine belli göndermeleri kapsayan iddiaları bilgi üretimi tarafından sağlanan kullanışlı bilgi oluşturmayı amaçlayabilir (bkz. Carolan 2006). Modelin etiket seçimi bir yönüyle *eylem kapasitesi olarak* bilginin bizim tarafımızdan kavranışına (örneğin; Stehr 2001, 31-47) ve diğer taraftan, Sen tarafından geliştirilen *kapasite yaklaşımına* bağlantılıdır (1993b).

Bu tür tavsiye oluşturma eyleminin kendine özgü deneysel durumlarını hesaba katan danışma niteliğinde uzmanlaşan sosyal bilim modelinin takipçisi olan sosyal bilimcilerdir. Böylece, bu modelin tekâmülü, bilim için nitelikler içermesi değil fakat örneğin, bir küçük şehir, bir şirket, bir hastane veya bir toplumsal hareket gibi hedeflenen durumların eylem tipinin olasılıkları içindir. Daha ayrıntılı olarak, onun dikkati bir sorunda failerin bakış açılarından görüldüğü kadarıyla değişime açık olmak olan hareket ihtimalleri üzerindedir. Buna göre, sosyal bilimciler, genel uzlaşmayla bu modeli Max Weber'in bakış açısıyla bilimsel tavsiyenin sınırlarını çizdiği ünlü yayınlanmış "Sosyal Politika ve Sosyal Bilimlerde Nesnellik": "Bir ampirik bilim hiç kimseye ne yapması gerektiğini söylemez- fakat daha ziyade ne yapabileceğini (söyler)- ve belirli koşullar altında- ne yapmak isteyeceğini." Makalesiyle (Weber, 1949, 54) takip ederler.

Kapasite modeli Amartya Sen'in kapasite yaklaşımı ile yankılanır ve biz Sen'in (1993b, 50) geniş bir ilgiyle hatta toplumda bilginin gücüyle ilgili soruları artırabilen potansiyele sahip olan kapasite yaklaşımı adıyla önerdiği şeyi kullanmak ve genişletmek istiyoruz. Kapasite yaklaşımı, sosyal eşitsizlik yapılarının değerlendirilmesi bağlamında Sen (1980) tarafından ilk olarak tanıtıldı. Yaklaşım, "varoluşun ulaşılabilir değerli evreleri veya değerli eylemler yapabilme noktasında insan kabiliyeti açısından çıkar ve mutluluk"aramak için hazırlandı (Sen 1993b, 30). Benzeşen bir bakış yalnızca bireysel çıkardan daha çok toplumsal (çıkara) bakar. Örneğin bu bakış açısı, daha sonra bağımsızlık ve özgürlük (Sen 1993b), yaşam standartları ve gelişim (1993a) veya cinsiyet ayrımı ve cinsel ayrım (Kynch and Sen 1983) gibi sosyal konuların sıralanmasını açıklar.

Kapasite yaklaşımının en temel düşüncesi "işlevler" ile alakalıdır. İşlevler "çeşitli şeyler [bir insan] hayatını olması veya yapılması gereken şekilde idare eder" (Sen, 1993b, 31). Bir yaşam "yapılanlardan ve olanlar" dan oluşur. İşlevler veya arzulanan olgu durumları aslında, örneğin; sosyal uyum sağlama ve mutlu olma; toplum hayatının bir parçası olma veya daha karmaşık olma, toplum içinde utanmaz görünme, sağlıklı olma, yeterli beslenebilme gibi kullanılan ürünlerden daha ziyade değerli işlevleri (işlev kapasitesi) başarmak için değişken yetenekleri temsil etmez. Kapasite, bir insan veya grubun; onların mutluluk fırsatları temsillerinin kümesidir (bkz. Sugden 1993).

Kapasite modelinin düşüncesi için anlamlı bir rakip veya yedek olarak görülebilen kavram, "aydınlanma modeli" olabilirdi. Weiss 'e göre (1977, 544), aydınlanma modeli "sosyal eleştirelilik olarak araştırma için onun rolünde görülebilir. O bilgi verme politikası olan ampirik genellemeler, uyumlar ve kavramların entelektüel arka planlarını [anlamamızı sağlayan] araştırma [için] ... Değişken teorik bakış açılarına dayanan araştırma için bir yer bulur." Biz özel araştırma nesnelliği ve

benzer şekilde çıktılarını için daha az işlenmiş olan kapasite modelini tercih edeceğiz. Kapasite modeli aslında örneğin tasdik edilmiş ve sosyal bilim çerçevesi ile süslenmiş politik kararların yasallaştırılması amacıyla aydınlanma hedefiyle beraber, anlaşmazlık içinde amaçlar için sosyal bilim bilgisinin devreye sokulması şeklindeki olasılıklara izin verir.

Kapasite yaklaşımının özellikle önemi eylem ve bilgi arasında açık bir ilişki kurma potansiyeli; aslında, kapasite yaklaşımı ve oldukça basit olan bilginin eylem kapasitesine sahip olduğu düşüncesi arasında ilişkinin varlığıdır. Kapasiteler, bir kişi veya grubun eylemde bulunma hareketinin kapasitesini dönüştürmesi için izin verir. Örneğin, bir şirket kapasitesi veya eylem için kaynaklar bilgiyi eyleme dönüştürmek için yayılabilir. Kapasiteler, bilgi tarafından önerilen işlevleri başarması için onlara izin veren tüzel fail veya kişi tarafından desteklenir. Bir grup veya bir failin kapasitesi onların gücünün, yani, bir direnme olsa bile sorun hakkında eylemde bulunma durumlarını etkileme kabiliyeti işlevidir. Bu güç, entelektüel yetenekleri içeren diğer kaynaklardan, mülkiyet gibi yasal yetkilerden kaynaklanabileceği gibi, ilgili failerin kontrolü veya seçiminin ötesinde doğal durumlar olarak diğer faktörlerden de kaynaklanabilir.

4. Anlam Üreticileri Olarak Sosyal Bilimciler

En son ve en önemli sosyal bilim bilgi modeli (fakat sadece sosyal bilim bilgisi değil) sosyal bilimlerden tarafından anlam üretimi (Sinn) olarak adlandırılır.⁸ Yani, anlam üretimi olarak vurgulanan sosyal bilimlerin kullanışlılığı modeli, aktörler tarafından yapılan pratik seçimlere odaklanmaz fakat sonuç olarak nedenli seçimler olabilen anlamın üretimine odaklanır (bkz. Baraun 1999).

Anlam üretim modeli bilgi iddialarının pratik yararına neden olan bir çift bağlama başvurur. Kullanışlı düşünce ve anlamın üreticileri olarak sosyal bilimciler ve beşeri bilimler toplumu ve onun faileri üzerinde pratik etkiye uğraşır.

⁸ Eğer, yazarın neyi amaçladığının ve toplumun önerileri ve sosyal bilimciler arasındaki kabulün ne olduğunun aksine, biri Alman toplumu üzerinde sosyal bilimlerin aşırı etkisi hakkında ki Helmut Schelsky'nin çatışmalı 1975 tezini okur - Başkaları (şu) işi yapar: Sınıf mücadelesi ve araştırmacılar ve entelektüellerin rolündeki rahipler- bu günün sosyal bilimlerini içerisinde kesin entelektüel gelişimlere karşı yöneltilen bir polemik olarak değil fakat gerçekte modern toplumlarda kullanılan sosyal bilim bilgisi olan yollar hakkında bizi uyararak için bir girişimdir. Sonra biri bu tür bir etkinin uygulanması muhtemel yollarında olduğu gibi sosyal bilim bilgisinin pratik önemi hakkında araçsal modelin karşılaştırması olarak çok daha farklı bir sonuca ulaşır. Sosyal bilim bilgisinin gücü sembolik değerlerin toplum evrenini etkileme kabiliyetine dayanır.

Sosyal bilimler ve beşeri bilimler anlam üreticileri olarak çalışır.⁹ Sosyal bilimler- tarihçi Robinson'dan (1923, 16) ödünç bir kavram- "zihniyet üreticiler" (mindmakers)'dir. Robinson (1923, 16-17) modern toplumlarda zihniyet üreticileri olarak hizmet eden uğraşlar ve mesleklerin uzun bir listesini verir: " Zihniyet arayıcılar (olağan veya sorgulanmayan) sorgulayanlar ve geleceği görenlerdir. Biz onları kabaca şairler, dini liderler, ahlakçılar, hikâye anlatanlar, filozoflar, ilahiyatçılar, sanatçılar, bilim adamları, mucitler olarak sınıflandırırız." Fakat Robinson (1923, 17) aynı zamanda " yeni bir düşüncenin değerini ne belirler? ; onun değerini ne kurar ve ona onun cahillik, aldırmaçlık veya eski rakip ve tartışmalı inançlar üzerinde ki zaferinin korunması yoluyla sosyal önemini ne verir? " sorularını takip ederek önemini artırır.

Bu bağlamda, o bunu "yeni bir fikrin doğruluğu, tamamen ikincil rol oynayan kabul için önerilir" şeklinde vurgular (Robinson 1923, 20). Robinson'un sorusu neden yeni düşüncelerin yerinden edilen olağan ve sorgulanmayan imkânsızlığı olduğu? Veya başarılan ve onların daha fazlasını yapabileceği koşullar altında kurulan düşünceler olan "toplumsal iş" in kesinlikle ne olduğu? şeklinde kesin olarak genişletilebilen başarılı olmuş yeni düşünce durumlarıyla ilgilidir. Zihniyet üretmenin gücü, onların somut gerçekliğinin önerilen anlamlarını içeren eylem kapasitesi olarak düşünceler veya önerilen bağlamların gücüne dayanır.

Sosyal bilimler (medya, öğretmenler, rahipler, yazarlar gibi) çeşitli sosyal "ardışık düzenler" (pipelines) yoluyla topluma yayılmış bir devasa (eğer büyümüyorsa) anlam deposu olarak düşünülse bile, anlam üretiminde bir tekele sahip değillerdir. Fakat araçsal modelin aksine anlam üretim modeli, sosyal bilim bilgisine "sahip", dönüştüren, yeniden gözden geçiren ve ayrıca sosyal bilim bilgisini yeniden düzenleyen aktif özneler olan faileri (agents) vurgular. "Zihniyet arayıcıları"nın bu faal niteliği, sosyal bilim söylemi tarafından olağan dünya görüşünün basit

⁹ Helmut Schelsky'nin konumu, Edward Shils'in 1970'lere uzanan sosyal bilimin durumu hakkındaki polemigi ile çatışmaktadır. Örneğin Shils, makalesinde, "sosyal bilimler, eğitilmiş sınıflara dünyaya karşı entelektüel tepkilerini vermek için gittikçe daha çok eğilim gösterir" diye vurgular (Shils, 1977: 280). Sosyal bilimlerin eğitilmiş sınıflarda etkisinin, gerçekten sınırlı veya öncelikle hissedilir olup olmadığı anlaşmazlığa tabi olabilir; bununla birlikte, Shils (1977: 281), doğada araçsaldan ziyade entelektüel olan toplum hakkında aydınlanma için eğitilmiş sınıfların sosyal bilimlere *dönmesinden* kaynaklanan (üniversite) eğitilmiş sınıfların üzerine sosyal bilimler tarafından gösterilen etkiye ikna olmuştur. Shills (1977, 282) sosyal bilimler tarafından uyum adına bu araştırmanın bir sonucu, son olarak " eğitim yoluyla, rehberlik ve danışmanlık yoluyla, yönetici tavsiye etme ve yönetim yoluyla, propaganda ve manipülasyon yoluyla ve yasa ve idari otorite kullanma yoluyla diğerlerinin zihinlerine bir etken olarak " girdiğini iddia eder. Schelsky gibi, Shills (1977, 284) Schelsky gibi, Edward Shils (1977: 284), günün sosyal bilimlerinin pratik "başarı"sının hoşlanılan türünden etkilenmemiş ya da zevkine destekliyor görünüyor; son fakat az değil çünkü " birçok kolej ve üniversitede öğretilen sosyal bilim insanın ve çağdaş toplumun kısmi ve çarpıtılmış görüntüsünü sunuyor". Kısacası, Shils, Schelsky ve rakiplerinin toplumsal bilim olarak topluma taşımayı tercih ettikleri arasında ideolojik bir ayırım var.

bir “sosyal bilimselleştirilmesi”ne karşı söz söylemesidir. Anlam üretme modeli bilimsel bilginin, belki açık ve karmaşık ve yapılabilir bir entelektüel kaynak olmasını şart koşar. Böylece sosyal bilimsel topluluktan, topluma doğru onun yolculuğu biçimlenmiştir. Bu model ilaveten ne üretimi ne de onun kişisel yeniden üretimine dâhil olan bu bilginin uygulamasını varsayar. Anlam modeli böylece, insanların sosyal bilim bilgisine ciddi bir biçimde iç içe geçebilmek için yerel bilgi kaynakları kullanabileceği ihtimalleriyle ilişkilidir ve böylece toplum için sosyal bilimi açıklanabilir yapar.

Hall (1989) ve Keynesyen ekonomik teorinin pratik başarısı hakkında yazmış olan diğerleri (örneğin; Stehr 1992) sosyal bilim bilgisi niteliklerinin pratikte güçlü olabilmesi için anlamsal bilgiye sahip olması gerektiğini açıkça belirtmeyi denemişlerdir. Bu bakış açıları aynı zamanda politik, ekonomik ve sosyal etki kazandıran düşünceler altında ki durumları işaret etmiştir. Hall (1989, 369) bunu düşünceler “basitçe grup ilgileri veya maddesel durumların yansıması değildir”; aksine, onlar, “bir grubun algısını, sahip olduğu ilgileri değiştirme ve maddesel dünyayı kendiliğinden değiştiren olası yeni süreçler oluşturma gücüne sahiptir” şeklinde vurgular. Tahminen, bazı durumlarda anlam eylemi diğerlerinden daha fazla etkiler (bkz. Swidler 1986), eylemin olasılıkları ve düşünceler arasında uyum çok önemlidir.

Bununla birlikte sosyal bilimlerin anlam üretiminde olması gerekip gerekmediği ile ilgili kural koyucu (normative) soru, ilk planda tartışmalı bir konu olmuştur. Belki de sosyal bilimin en belirgin eleştirisi zihniyet üretimi Max Weber’in çalışmalarında bulunabilir. Fikir (Gesinnungsaskese) ve duygunun katı çileciliğini tartışırken o şunu iddia etti:

Aynı zamanda mevcut araştırma alanında ona bugün yazınsal bir form bolca önerilecek olmasına rağmen sinemaya gidebilmek için can atan.[...] Ve, ben ekleyebilirim, her kim bir vaaz dinlemek isterse dini bir toplantı yerine gitmelidir (Weber, 1930, xli)

Genelde, sosyal bilimciler tarafından anlam üretimi, araştırmacıların kişisel inançları diğerleri üzerinde tesir ima eder kaygısını barındırır. Weber bunu kategorik olarak “siyasetler [...]okutman bölümünde bir dersliğe ait değildir ve okutman bilimsel olarak siyasetle ilgilendiğinde o, hepsinden biraz içerir.” şeklinde ifade eder (Weber 1946b, 139). Weber sonuç olarak “bilim anlamdan arınmışlıktır çünkü sorularımıza cevap veremez, bizim için tek soru önemlidir: Ne yapmalıyız ve hayatımızı nasıl yaşamalıyız?” şeklindeki Leo

Tolstoy tarafından ifade edilen görüşe katılır (Weber 1946b, 138). Onun bakışından (sosyal) bilim anlam önermeyi denememelidir aksine “doğruca soru ” sormaya yardım etmek için kendi kendine sınırları koymalıdır (Weber 1946b, 138).

Anlam modelinin – beşeri bilimler ve sosyal bilimler tarafından kullanılan düşüncelerin toplumsal etkisi altında sürdürülen bir süreç olarak etki fikri - anlam kalıntılarının, bireysel ve toplumsal modellerinin “ sosyal bilişselleştirilmesi” bakımından tanımlamaya hazırlanması gerekip gerekmediği şuan açık bir sorudur. Bir iddia, kapasite modeli modern toplumlarda sosyal bilim bilgisinin etkisinin göz ardı edilmesine karşı uyarıcı bir işaretle bağlantılı sosyal dünya görünümünün bir sosyal bilimselleştirilmesi için izin verdiği veya bunu amaçladığı iddiasına karşı düşüncelerini açıklar.

Sosyal bilimler entelektüel kaynaklar üzerinde tekele sahip olmayan, çok devasa olarak anlaşılrsa dahi toplumda yayılıp gelişen anlam kümeleri değildir (bkz. Kocka 2005, 21). Araçsal modelin aksine, kapasite modeli aynı zamanda – ve bu fikir de, sosyal bilim söylemi tarafından modern toplumda dünya görünümünün basit bir “sosyal bilimselleştirme”si ve olağan değerine karşı düşüncesini açıklar- sosyal bilim bilgisine “sahip” failer sosyal bilim bilgisini dönüştüren, yeniden konu eden ve ayrıca yeniden düzenleyen aktif öznelerdir (bkz. Wynne 2005) şeklinde vurgular. Son olarak sosyal bilimlerin ilerlemesinin entelektüel gelişimi, olduğu gibi ve araçsal modelin önerdiği gibi sosyo tarihsel gerçekler ve dinamiklerin tümünden muhteşem bir yalıtım değildir. “Anlamda trafik” tek yön bir yol değildir.

Sonuçlar

Sosyal bilimcilerin oynayabileceği farklı roller ve bilimsel bilginin doğal ve sosyal bilimlerde yerine getirebileceği işlevler arasındaki farka atıfta bulunarak ürettikleri farklı sosyal bilim bilgisi formlarına ilişkin araştırmalara başladık. Biz sosyal bilimlerde algoritmik modelin uygulanmaması gerektiğini iddia ettik, imkânsız olmasa da sosyal bilim araştırmalarının ‘sanal tanık’ı haline gelmek zor.

Fakat, (sanal) tanığın değeri bir sosyal bilimcide var olarak görülebilen teknisyen rolü olarak isimlendirilen, Ortodoks rolü ile bağlantılıdır. Sosyal bilgi araçsal bilgi biçimi alır. Mahkemede ki tanık gibi, geniş toplumdan katılımcılar, yalnızca bazı özel bilgi alıcılarına benzerler ve sosyal bilim bilgisinin üreticileri ile iletişime geçemezler. Fakat nesnellik veya “onlara sunulan” bilginin yararı hakkında sınırlı ölçüde tanıklık ederler.

Fakat (pasif) tanıklık metaforu diğer iki sosyal rol ve sosyal bilim bilgisinin karşılıklı biçimleri geldiğinde tutarlı olmaktan vazgeçer. Bilgi eylem kapasitesi olarak düşünüldüğünden beri, katılımcıların çok daha faal olduğu düşünülmelidir. Sen’in (1980, 1993b) kapasite yaklaşımına

veya Weiss'in (1977, 536) aydınlanma modeline göre sosyal bilim bilgisi "uyum"(Weiss) veya daha genel olarak, refahı (Sen 1980, 1993b) gerçekleştirmek için fırsatlar sağlar. Toplumda (değişik gruplardan) katılımcılar sosyal bilim bilgisine yönelirler. Eylem için kapasite oluşturmaya çalışırlar ve sonuç olarak karar vermek ve eylemde bulunmak için bu tür bir bilgiyi kullanırlar.

Sosyal bilimcilerin danışmanlık rolü ve sosyal bilim bilgisinin karşılıklı biçimi kapasite- inşa bilgisinin bir unsuru olarak adalet sisteminden bir diğer metaforla uyuşur: Avukat veya savcı. Her ikisi içinde profesyonel rollere uygun bilginin kullanımını, yani, bilginin "ayarlanması" veya davanın kazanılması için eleştirici bir mühimmatın genişletilmesi için "kanıt" gerekir.

Bu bilgi iddialarının "faal" veya gelişen rolü üçüncü ve son modelde dahi, yani anlam üretici olarak sosyal bilimciler, çok daha fazla vurgulanır. Yasa ile ilgili metaforumuzu daha ileriye taşımak için, tanık rolü ve avukat rolü şimdi mahkemede ki jüri üyeleri ile karışıyor. Sosyal bilim bilgisi bir davaya dâhil olmakla sınırlı değildir ancak bir dava oluşturmada araçsal hale gelir. Bir durumu yeniden düzenleyebilen (örneğin, haklı bir kendini savunmanın bir örneği olarak soğukkanlı bir cinayeti ortaya koyan) etkili bir avukatın aksine, sosyal bilim bilgisi sosyal durumların (yeniden) düzenlenmesinde mihenk taşı olabilir. Örneğin, sosyal istatistiğin, sosyal değişimin en güvenilir sismografisi arasında olduğu söylenebilir. Sosyal istatistik eyleme bir tür çağrı olarak hizmet edebilir. Büyüyen işsizlik oranı, artan sosyal eşitsizlik, yüksek düzeyde okuma yazma bilmeme veya çevresel problemlere karşı artan duyarsızlığın tam olarak ne olduğuna dair bizi düşünmeye zorlar.

Bu tür " indirgenemez ve inatçı gerçekler" (William James, Whitehead 1925, 2-3' den alıntılıdır) in değeri verilerden "okuna"maz. Dahası, anlam trafiği bilimden topluma uzanan tek yönlü bir cadde olmadığı için "gerçeklerin" indirgenemezliği ve inat edilmesi de sorgulanabilir. Farklı sosyal bilimsel kavrayışlar, bu gerçeklerle ilgili değişik anlamlar verebilirler. Örneğin, Neo- Marksist bakış açısında n o çok açık bir dava olarak görünür: işsizliğin artışı ve sosyal eşitsizlikteki artış şirketler tarafından işçilerin devamlı sömürüldüğünü gösterir. Bu tür bir açıklama jüriyi (ortak hareketleri) ve zorlama belirli hareketi iyi bir şekilde ikna edebilir (örneğin; grevler). Bu, verili bir sosyal grubun güçlüğünü göz önünde bulunduran, sosyal bilimin anlamı tam manasıyla temsil edemeyebileceği fakat yeni gerçeklilerin oluşturulmasında çok önemli olduğunu ifade eder. Robert K. Merton'un " banka işletmesi" (1948) bu vakada, kendini gerçekleştiren kehanet örnek bir ders kitabıdır. Ekonomik analizler sadece bir durumun

anlamını vermez (bir banka bilançosunun dengelenmesinde tehlikeli boşluklar yaratan sonuçlara ulaşmayla) aynı zamanda öncelikle krizler yaratır.

Ancak, ‘kendini doğrulayan kehanet”sadece rastlantısal bir konu değildir. Neo- Marksist açıklama gibi zihniyet- üretici fikirler, karşıt fikirler tarafından sadece itiraz edilebilenden daha fazla bir şeye karşılık gelir. Bir fikrin seçimi ve burada mahkeme metaforu uygun olabilmesi için durdurulur, birçok seçimi, davranışı ve “gerçeklerin” önemini etkiler. Örneğin, çalışma alanları, eski Almanya Demokratik Cumhuriyeti’nde sosyologlar araştırma yapardı, onların uyguladığı modeller ve onların politik tercihler tarafından yoğun bir biçimde zorlanmış bulgularının önerilmiş yorumları (Vorstand der Gesselshaft für Soziologie in der DDR 1990, 474ff)

Sosyal bilimcilerin toplumda oynadıkları üç ideal rolünü ve sosyal bilim bilgisinin tipik karşılıklı biçimlerinin genel hatlarını tartıştık.

“Saf” sosyal bilimci veya araçsal sosyal bilim bilgisi için kapsam fakat sınırlı bir kapsam vardır. Aksine genelde, sıkça gözden kaçırılan, dünya görüşleri ve ilgileri, siyaset alanı, sosyal hareketin yönü üzerinde sosyal bilimin sahip olduğu etkidir. Bu etki bir anlam üretimi olarak sosyal bilimin örneğin, çevreyle ilgili problemlerin çözümü ve bir çevreci sürdürülebilir toplum oluşturma politikaları noktasında rolünden kaynaklanır (bkz. Stehr 2015).

Kaynaklar

Adolf, Marian, and Nico Stehr. 2014. *Knowledge*. London: Routledge.

Braun, Dietmar. 1999. “Interests or Ideas? An Overview of Ideational Concepts in Public Policy Research.” In *Dietmar Braun and*

Public Policy and Political Ideas, edited by Dietmar Braun and Andreas Busch, 11–29. Cheltenham: Edward Elgar.

Burke, Kenneth. 1945. *A Grammar of Motives*. New York: Prentice-Hall.

Carolan, Michael S. 2006. “Science, Expertise, and the Democratization of the Decision-Making Process.” *Society and Natural Resources* 19: 661–668.

Collins, H. M. 1992. *Changing Order. Replication and Induction in Scientific Practice*. Chicago: University of Chicago Press.

Comte, Auguste. 1855. *Social Physics: From the Positive Philosophy of Auguste Comte*. New York: Calvin Blanchard.

Elias, Norbert. 1971. “Sociology of Knowledge: New Perspectives.” *Sociology* 5: 149–168.

Elias, Norbert. [1970] 1973. “Dynamics of Consciousness Within That of Society.” In *Transactions of the 7. World Congress of Sociology*. Varna, September 14–19, 1970. Volume IV, 375–383. Sofia: International Sociological Association.

Elster, John, ed. 1986. *Rational Choice*. New York: New York University Press.

Feyerabend, Paul. [1975] 2006. “How to Defend Society Against Science?” In *The Philosophy of Expertise*, edited by Evan Selinger and Robert P. Crease, 358–369. New York: Columbia University Press.

Galbraith, James K. 2014. *The End of Normal. The Great Crisis and the Future of Growth*. New York: Simon & Schuster.

Giddens, Anthony. 1987. “Nine Theses on the Future of Sociology.” In *Social Theory and Modern Sociology*, edited by Anthony Giddens, 22–51. Oxford: Polity Press.

Goldstein, Judith, and Robert Kephane, eds. 1993. *Ideas and Foreign Policy: Beliefs, Institutions and Political Change*. Ithica, New York: Cornell University Press.

Grundmann, Reiner, and Nico Stehr. 2012. *The Power of Scientific Knowledge. From Research to Public Policy*. Cambridge: Cambridge University Press.

Gusfield, Joseph. 1975. *Community: A Critical Response*. New York: Harper & Row.

Hall, Peter. 1989. *The Political Power of Economic Ideas: Keynesianism Across Nations*. Princeton, NJ: Princeton University Press.

Horkheimer, Max. 1937. "Traditionelle und kritische Theorie." *Zeitschrift für Sozialforschung* 6: 245–294.

Horowitz, Irving L. 1970. "Social Science Mandarins: Policymaking as a Political Formula." *Policy Sciences* 1: 339–360.

Horowitz, Irving L. 1971. *The Use and Abuse of Social Science*. New Brunswick, NJ: Transaction Books.

Jasanoff, Sheila. 2012. *Science and Public Reason*. London: Routledge.

Keynes, John Maynard. 1936. *General Theory of Employment, Interest and Money*. London: Macmillan.

Kocka, Jürgen. 2005. "Vermittlungsschwierigkeiten der Sozialwissenschaften." Aus *Politik und Zeitgeschehen* 34–35: 17–22.

Kynch, J., and Armatya Sen. 1983. "Indian Women: Survival and Well-Being." *Cambridge Journal of Economics* 7: 363–389.

Luhmann, Niklas. 1977. "Theoretische und praktische Probleme der anwendungsbezogenen Sozialwissenschaften." In *Interaktion von Wissenschaft und Politik. Theoretische und praktische Probleme der anwendungsorientierten Sozialwissenschaften*, edited by Wissenssenschaftszentrum, 16–39. Frankfurt am Main: Campus.

Merton, Robert K. 1948. "The Self-Fulfilling Prophecy." *The Antioch Review* 8 (2 Summer): 193–210.

Mills, C. Wright. [1959] 1970. *The Sociological Imagination*. Oxford: Oxford University Press. 34 N. Stehr and A. Ruser

Mirowski, Philip. 2002. *Machine Dreams. Economics Becomes a Cyborg Science*. Cambridge: Cambridge University Press.

Popper, Karl. 1972. *Objective Knowledge. An Evolutionary Approach*. Oxford: Clarendon Press.

Robinson, James Harvey. 1923. *The Humanizing of Knowledge*. New York: Georg H. Doran

Sen, Armatya. 1980. "Equality of What?" In *Tanner Lectures on Human Values*, edited by Sterling M. McMurrin, 257–280. Cambridge: Cambridge University Press.

Sen, Armatya. 1993a. "Marktes and Freedoms: Achievements and Limitations of the Market Mechanism in Promoting Individual Freedoms." *Oxford Economic Papers* 45: 519–541.

Sen, Amartya. 1993b. "Capability and Well-Being." In *The Quality of Life*, edited by Martha C. Nussbaum and Amartya Sen, 30–53. Oxford: Basil Blackwell.

Shils, Edward. 1977. "Science as Public Opinion." *Minerva* 4 (3/4): 273–285.

Stehr, Nico. 1992. *Practical Knowledge. Applying the Social Sciences*. London: Sage.

Stehr, Nico. 2001. *The Fragility of Modern Societies: Knowledge and Risk in the Information Age*. London: Sage.

Stehr, Nico. 2015. "Democracy is not An Inconvenience." *Nature* 525: 449–450.

Sugden, Robert. 1993. "Review: Welfare, Resources, and Capabilities: A Review of Inequality Reexamined by Amartya Sen." *Journal of Economic Literature* 31 (4): 1947–1962.

Swidler, Ann. 1986. "Culture in Action: Symbols and Strategies." *American Sociological Review* 51: 273–86.

Tenbruck, Friedrich H. 1984. *Die unbewältigten Sozialwissenschaften oder die Abschaffung des Menschen*. Graz: Styria.

Veblen, Thorstein. [1906] 1919. "The Place of Science in Modern Civilisation." In *The Place of Science in Modern Civilisation and Other Essays*, edited by Thorstein Veblen, 1–31. New York: The Viking Press.

Vorstand der Gesellschaft für Soziologie in der DDR. 1990. "Zur Lage der Soziologie in der DDR und im Prozess der Vereinigung der beiden deutschen Staaten." *Zeitschrift für Soziologie* 19: 474–484.

Weaver, Warren. 1948. "Science and Complexity." *American Scientist* 36: 536–544.

Weber, Max. [1904] 1949. *The Methodology of the Social Sciences*. Translated and edited by Edward A. Shils and Henry A. Finch. *With a Foreword by Edward A. Shils*. New York: Free Press.

Weber, Max. 1930. *The Protestant Ethic and the Spirit of Capitalism*. Translated by Talcott Parsons. New York: Routledge.

Weber, Max. 1946a. "The Man and His Work." In *From Max Weber: Essays in Sociology*, edited by Hans H. Gerth and C. Wright Mills, 3–76. New York: Oxford University Press.

Weber, Max. 1946b. "Science as Vocation." In *From Max Weber: Essays in Sociology*, edited by Hans H. Gerth and C. Wright Mills, 129–156. New York: Oxford University Press.

Weiss, Carol H. 1977. "Research for Policy's Sake: The Enlightenment Function of Social Research." *Policy Analysis 3 (4 Fall)*: 531–545.

Whitehead, Alfred North. 1925. *Science and the Modern World*. New York: Free Press.

Wynne, Brian. 2005. "Reflexing Complexity Post-genomic Knowledge and Reductionist Returns in Public Science." *Theory, Culture & Society 22 (5)*: 67–94.